

Pincode.

Markt: vraag en aanbod

4/2/21

Noordhoff Uitgevers

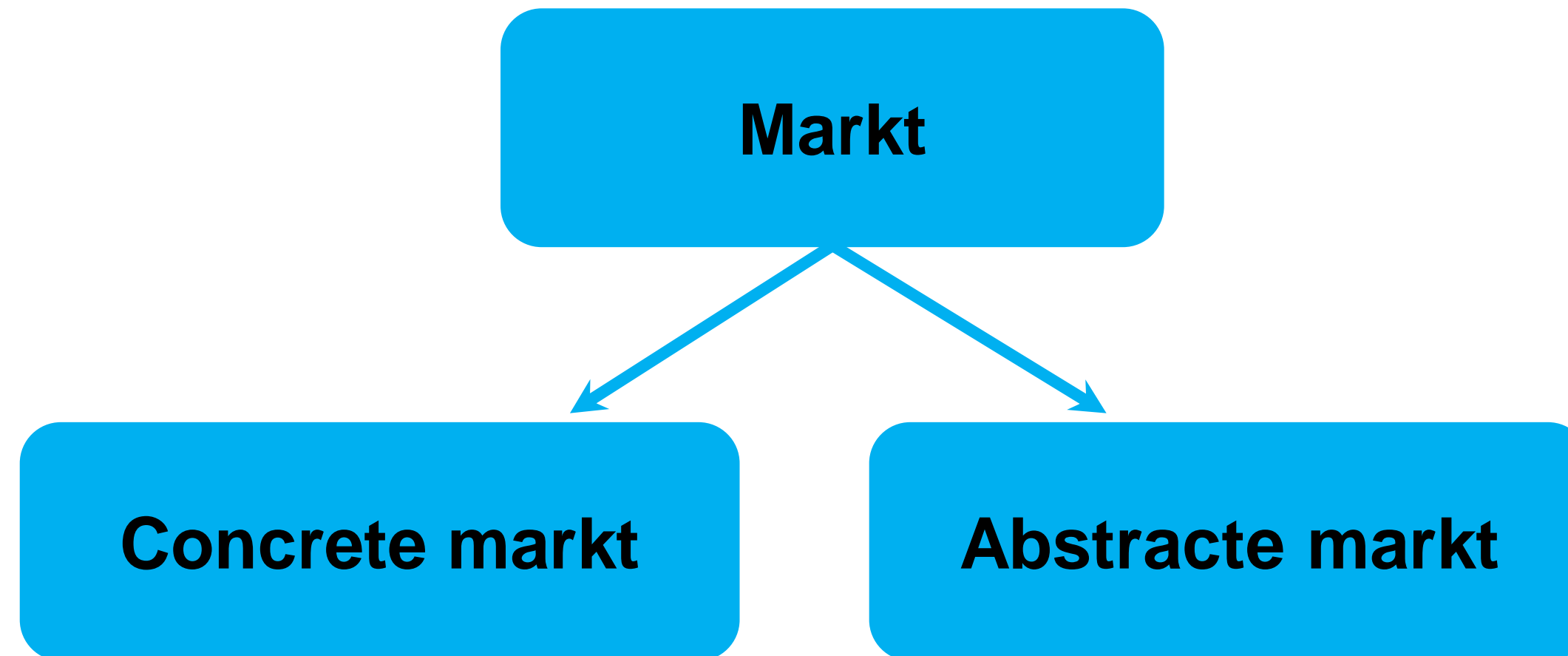
Iedereen leert

Hoofdstuk 1 | Markt en vraag

- 1.1 [De vraag in de markt](#)
- 1.2 [De vraag verandert](#)
- 1.3 [De invloed van prijs](#)
- 1.4 [De invloed van inkomen](#)

1.1 De vraag in de markt

Markt:

Het geheel van vraag naar en aanbod van een bepaald product.

Concrete markt:

Markt met een concrete ontmoetingsplaats van vragers en aanbieders.

Abstracte markt:

Markt zonder een concrete ontmoetingsplaats van vragers en aanbieders.

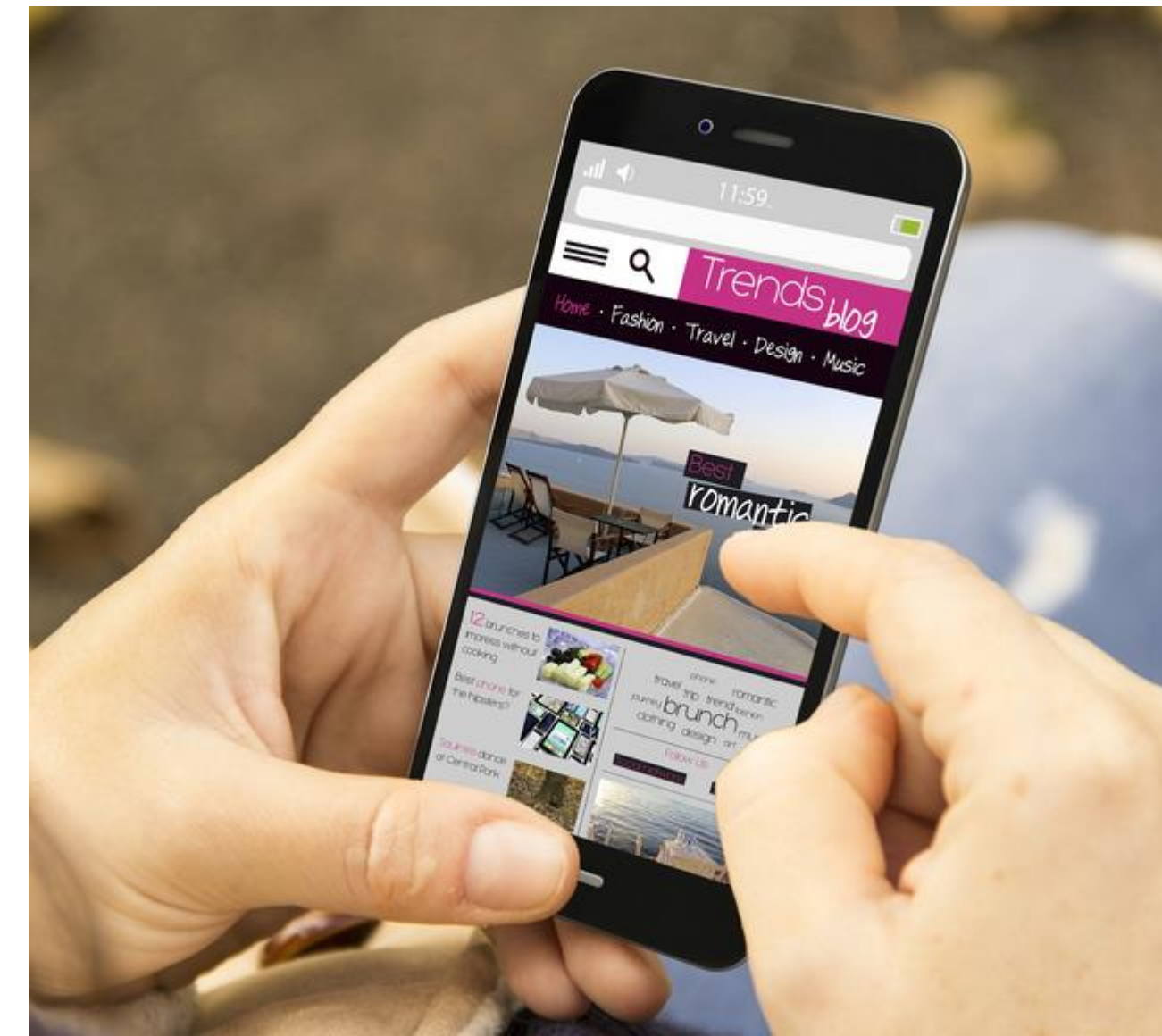
1.1 De vraag in de markt

Wat ben je bereid te betalen voor een smartphone?

€ 150?
€ 400?
€ 500?

} **Betalingsbereidheid**

Betalingsbereidheid:
Het maximale bedrag dat een koper wil betalen voor een product.

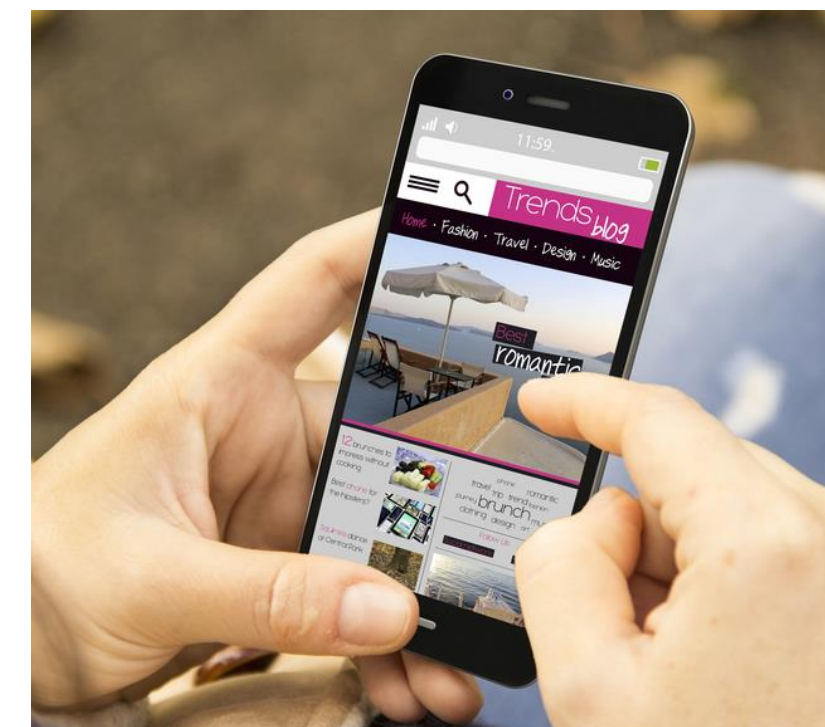
1.1 De vraag in de markt

Betalingsbereidheid	Afzet = mogelijk aantal verkochte producten (× 1.000)
€ 1.000	0
€ 800	150
€ 600	300
€ 400	375
€ 300	450
€ 200	600

Afzet:
Het aantal verkochte producten.

Omzet:
Het aantal verkochte producten x de prijs per product.

Bij een prijs van € 800 willen 150.000 scholieren de smartphone kopen. De producent heeft dan een **omzet** van € 800 x 150.000 = € 120 miljoen

1.1 De vraag in de markt

- Zo teken je de **individuele vraaglijn** van een consument

Stap 1 Teken de punten in de grafiek

Stel een smoothie kost

Prijs

€1,50

€1,00

Sophie wil er per maand

Hoeveelheid

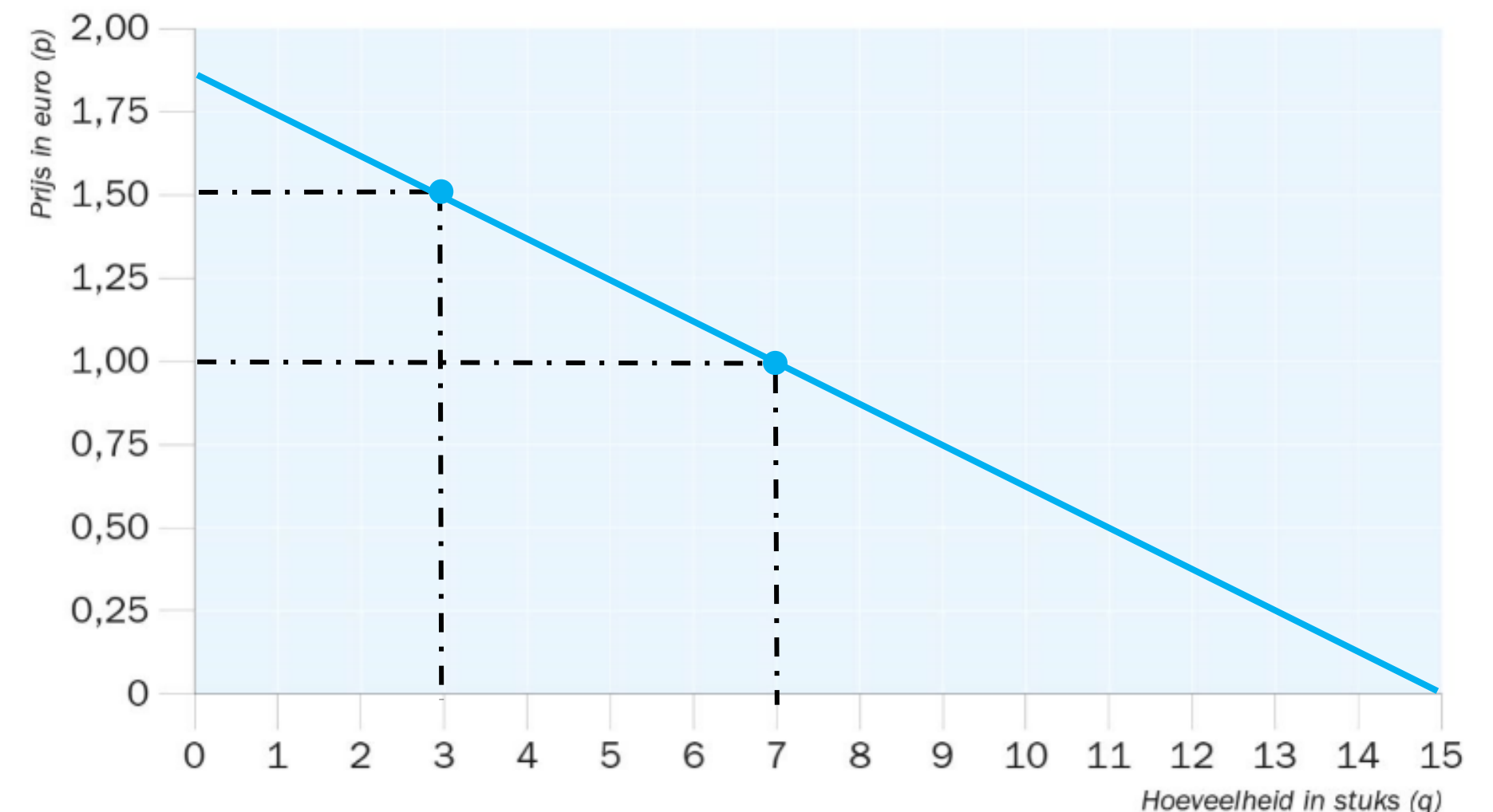
3

7

Stap 2 Teken de lijn

Individuele vraaglijn

Lijn die het verband aangeeft tussen de prijs en de gevraagde hoeveelheid van een product van een individuele koper.

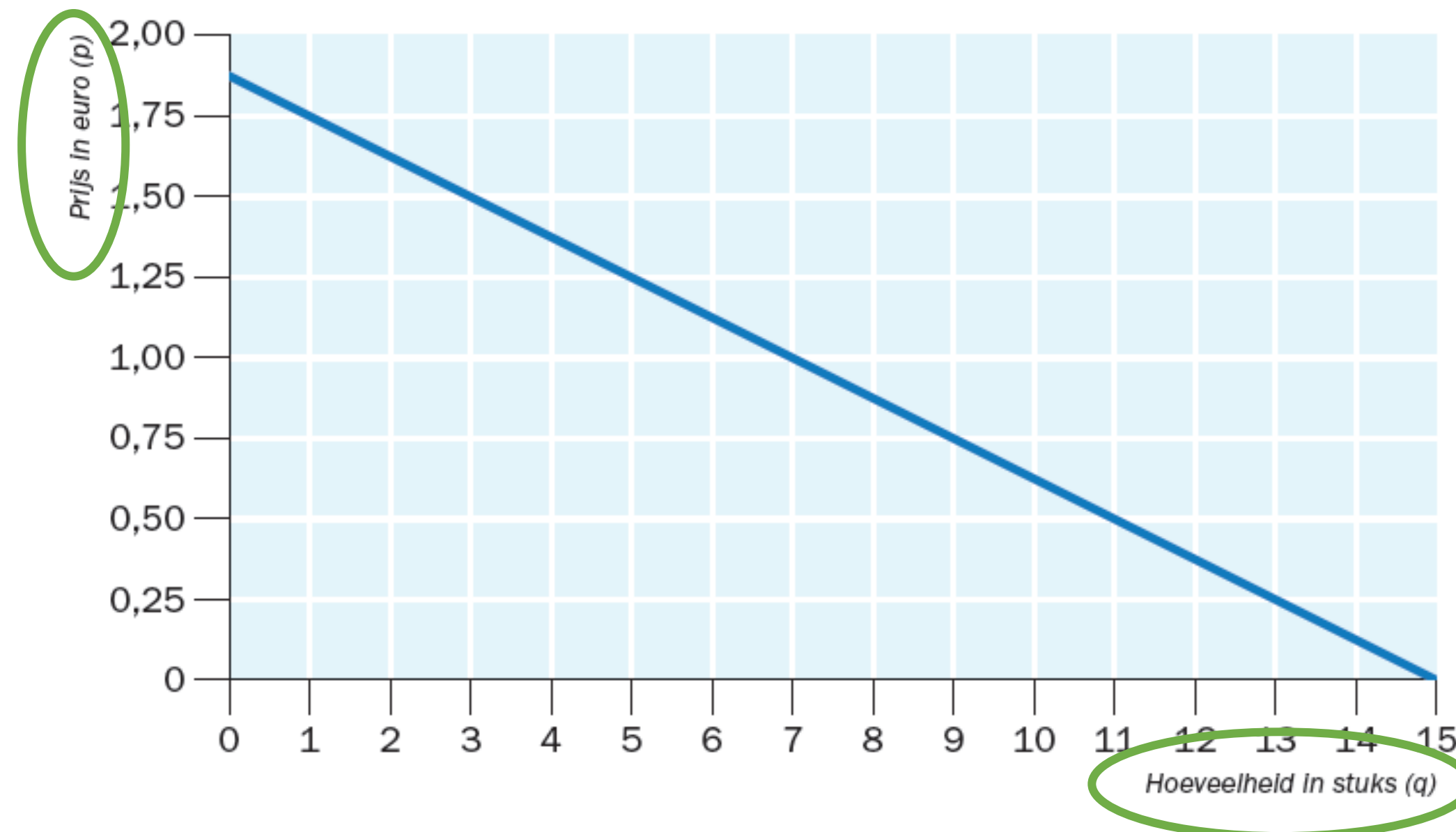

1.1 De vraag in de markt

- Let op!

Op de y-as staat de oorzaak (veranderende *prijs*)

Op de x-as staat het gevolg (gevraagde *hoeveelheid*)

1.1 De vraag in de markt

Elke consument heeft een eigen individuele vraaglijn per product.

Tel je alle individuele vraaglijnen van een product bij elkaar op, dan krijg je een **collectieve vraaglijn**.

Tekenen van de collectieve vraaglijn:

Stap 1 Tel van alle kopers de aantallen kaartjes bij de verschillende prijzen bij elkaar op

Collectieve vraaglijn:
Lijn die het verband aangeeft tussen de prijs en de gevraagde hoeveelheid van een product van de gezamenlijke kopers.

Collectieve vraag voetbalkaartjes		
	€ 25	€ 15
Peter	6	12
Johan	12	21
Andy	0 +	15 +
Collectieve vraag	18	48

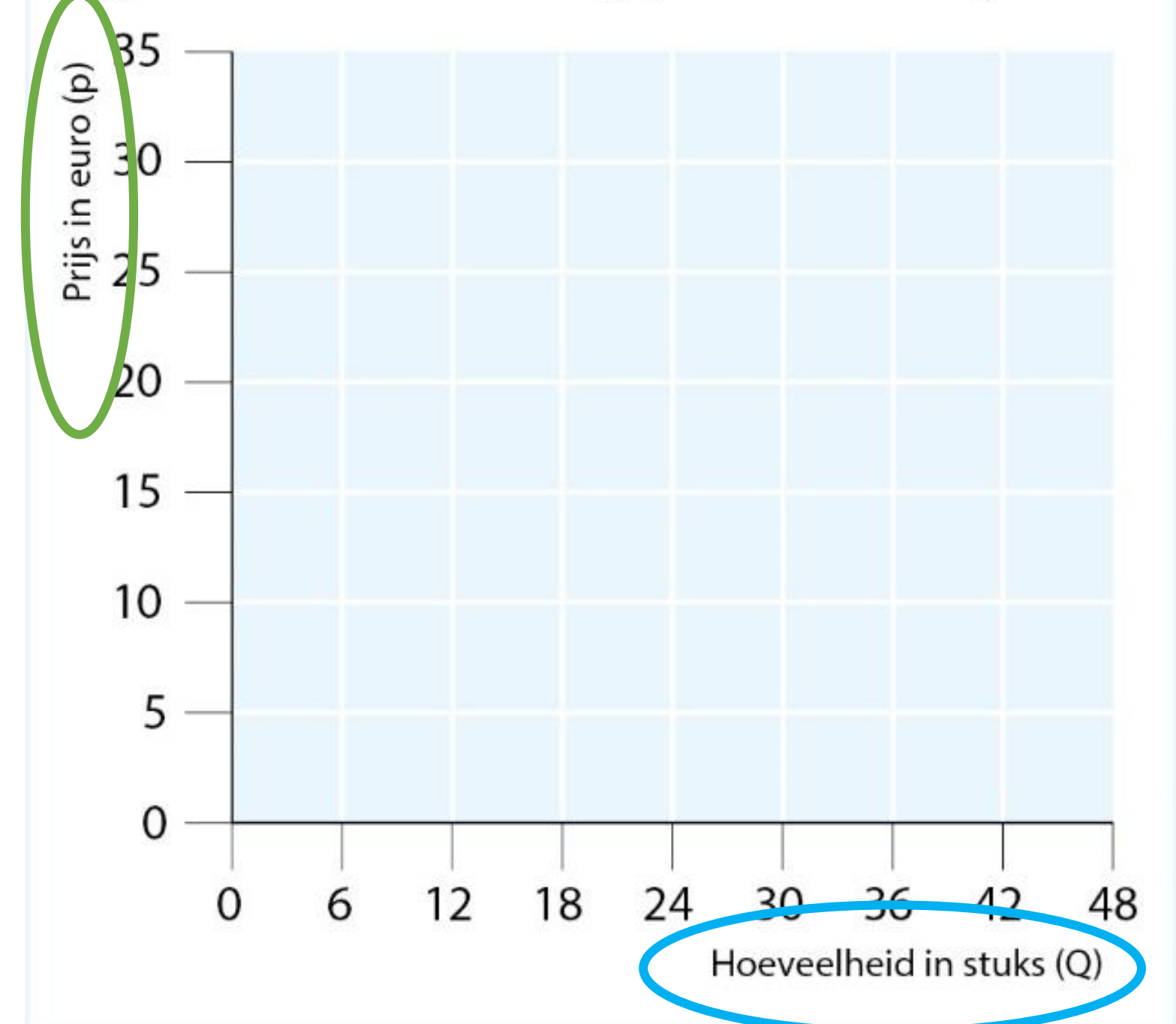
1.1 De vraag in de markt

Tekenen van de collectieve vraaglijn:

Collectieve vraag voetbalkaartjes

	€ 25	€ 15
Peter	6	12
Johan	12	21
Andy	0	15
Collectieve vraag	18	48

Figuur 4 Collectieve vraaglijn voetbalkaartjes

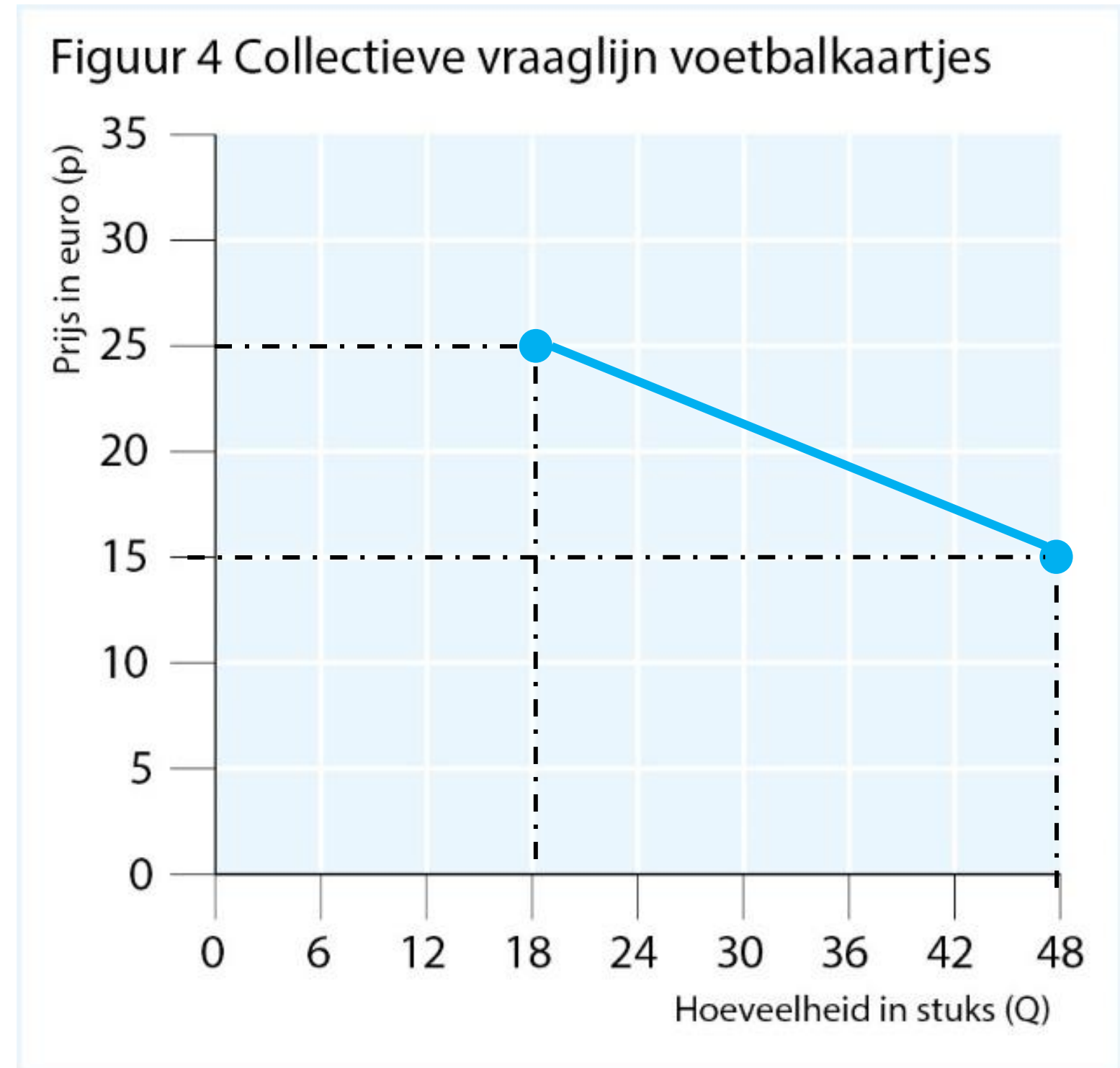

1.1 De vraag in de markt

Tekenen van de collectieve vraaglijn:

- Stap 2 Teken de punten in de grafiek
- Stap 3 Teken de lijn

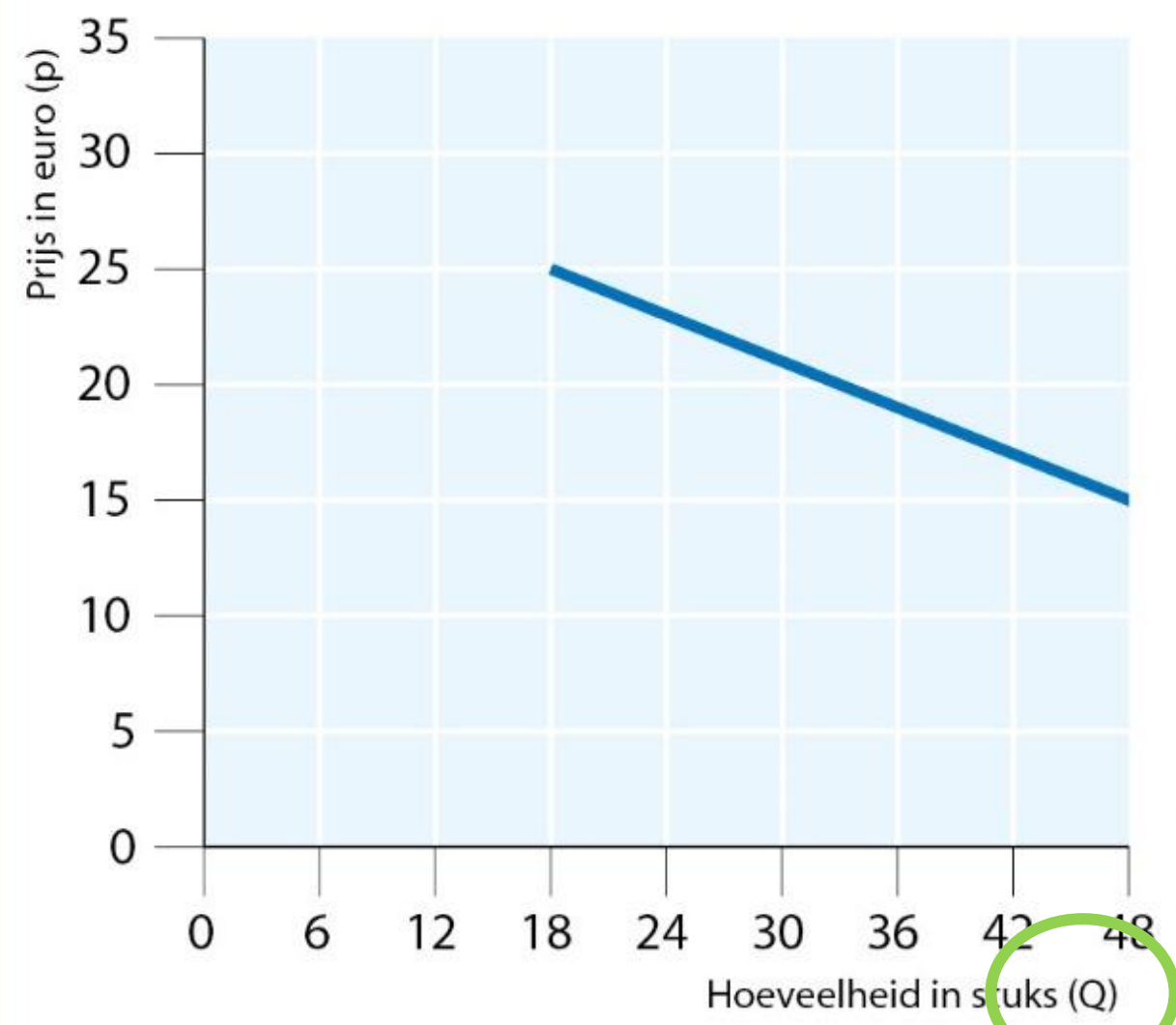
Collectieve vraag voetbalkaartjes		
	€ 25	€ 15
Peter	6	12
Johan	12	21
Andy	0	15
Collectieve vraag	18	48

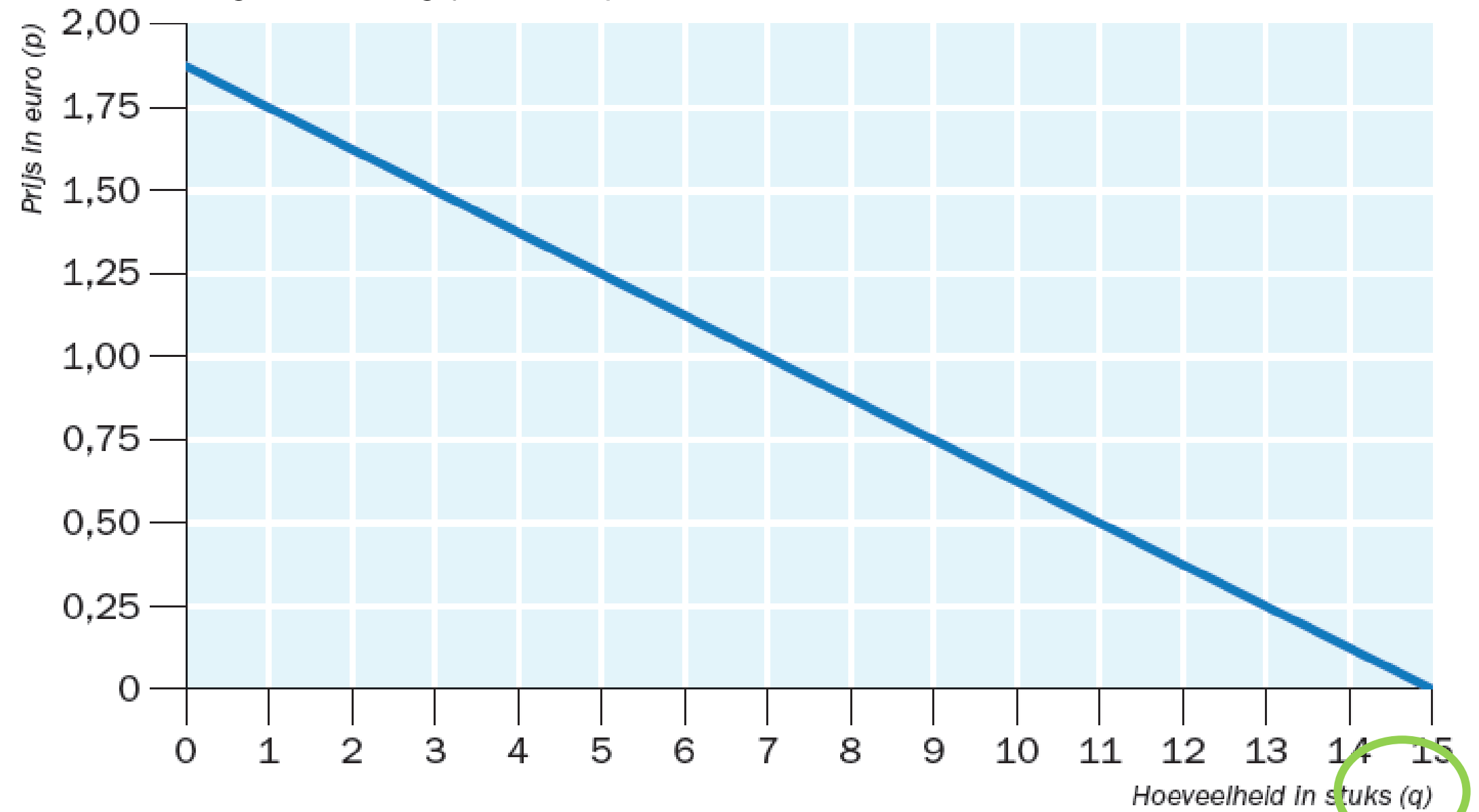
1.1 De vraag in de markt

- Let op!
Voor de collectieve vraag gebruik je Q_v
Voor de individuele vraag gebruik je q_v

Figuur 4 Collectieve vraaglijn voetbalkaartjes

Figuur 2 Vraaglijn van Sophie naar smoothies

1.1 De vraag in de markt

De informatie om deze lijn te tekenen wordt vaak gegeven in een **vraagfunctie**:

Formule

Vraagfunctie

$$Q_v = ap + b$$

waarbij:

Q_v = gevraagde hoeveelheid van een product

p = prijs van een product

a en b zijn getallen die per situatie kunnen verschillen.

Bovendien geldt: a is kleiner dan 0.

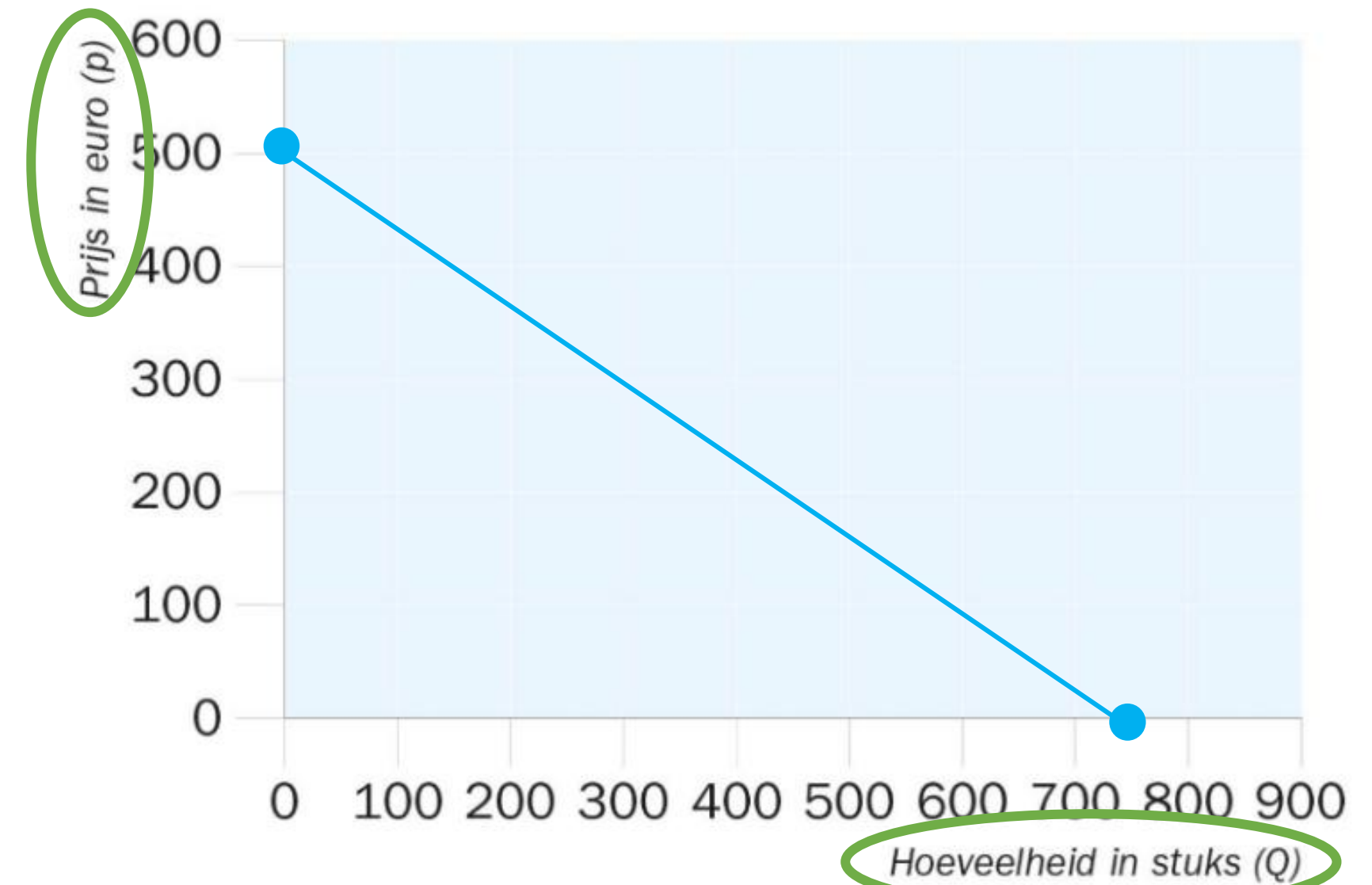
Uit deze vraagfunctie kun je afleiden dat als p met € 1 stijgt, dan daalt Q_a met a .

1.1 De vraag in de markt

Vraagfunctie in grafiek tekenen:

$$Q_v = 1,5p + 750$$

- Stap 1 Benoem de assen
- Stap 2 Reken twee punten uit
Bij een prijs van € 0 is Q_v :
 $Q_v = -1,5p + 750 = 0 + 750 = 750$
Bij een hoeveelheid van 0 is de prijs:
 $0 = -1,5p + 750$
 $1,5p = 750$
 $p = 750 \div 1,5 = € 500$
- Stap 3 Teken de lijn

1.2 De vraag verandert

Naast prijs hebben ook andere **factoren** invloed op de gevraagde hoeveelheid van een product:

- Inkomen van consumenten
- Prijs van **substitutiegoederen** en **complementaire goederen**
- Voorkeuren van consumenten
- Aantal consumenten

Vraagfactoren:
Factoren die de vraag bepalen.

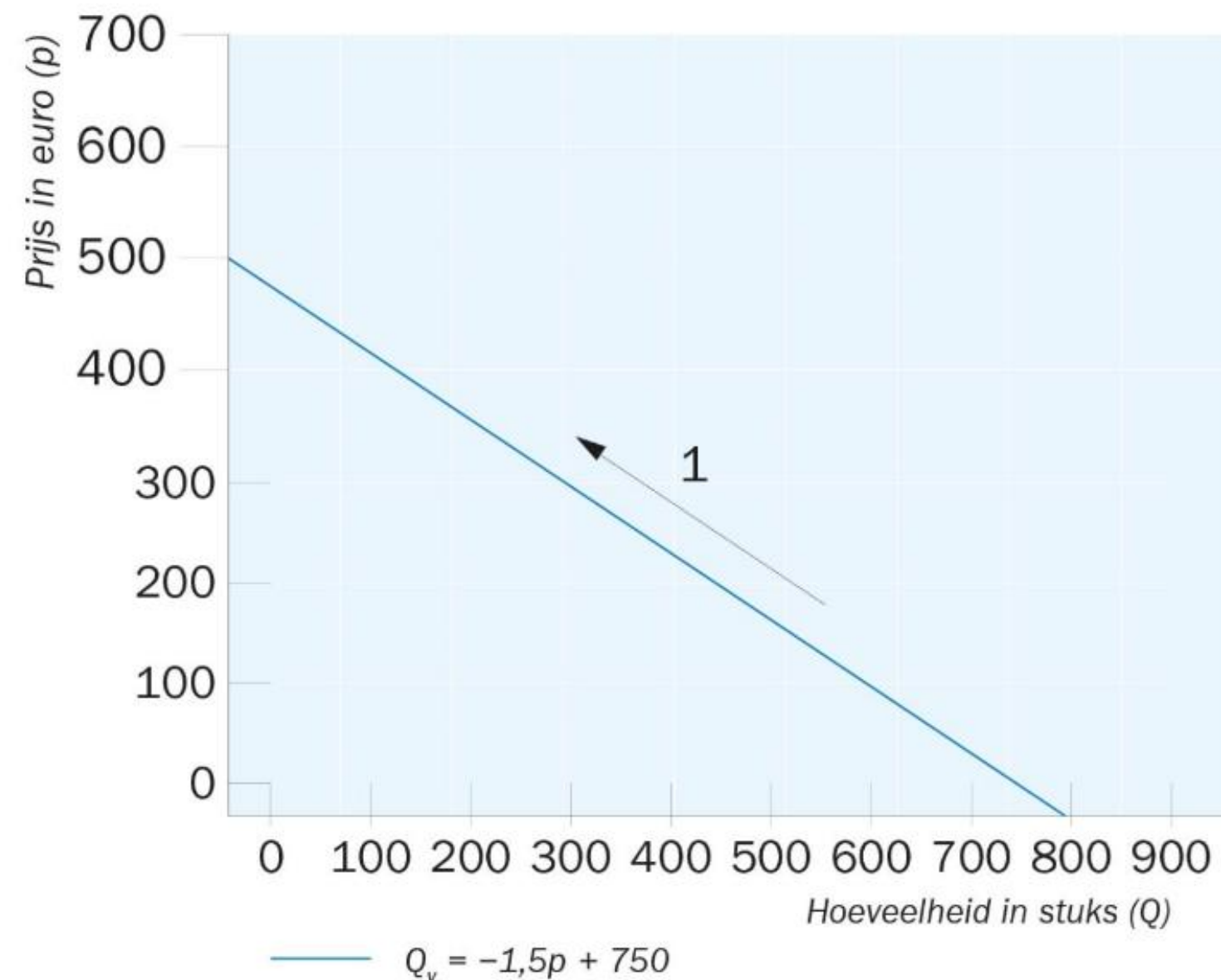
Substitutiegoederen:
Goederen die eenvoudig te vervangen zijn door vergelijkbare goederen.

Complementaire goederen:
Goederen die elkaar aanvullen of niet zonder elkaar gebruikt kunnen worden.

1.2 De vraag verandert

Verschuiving op / langs de vraagcurve

Als de prijs stijgt, neemt de gevraagd hoeveelheid af

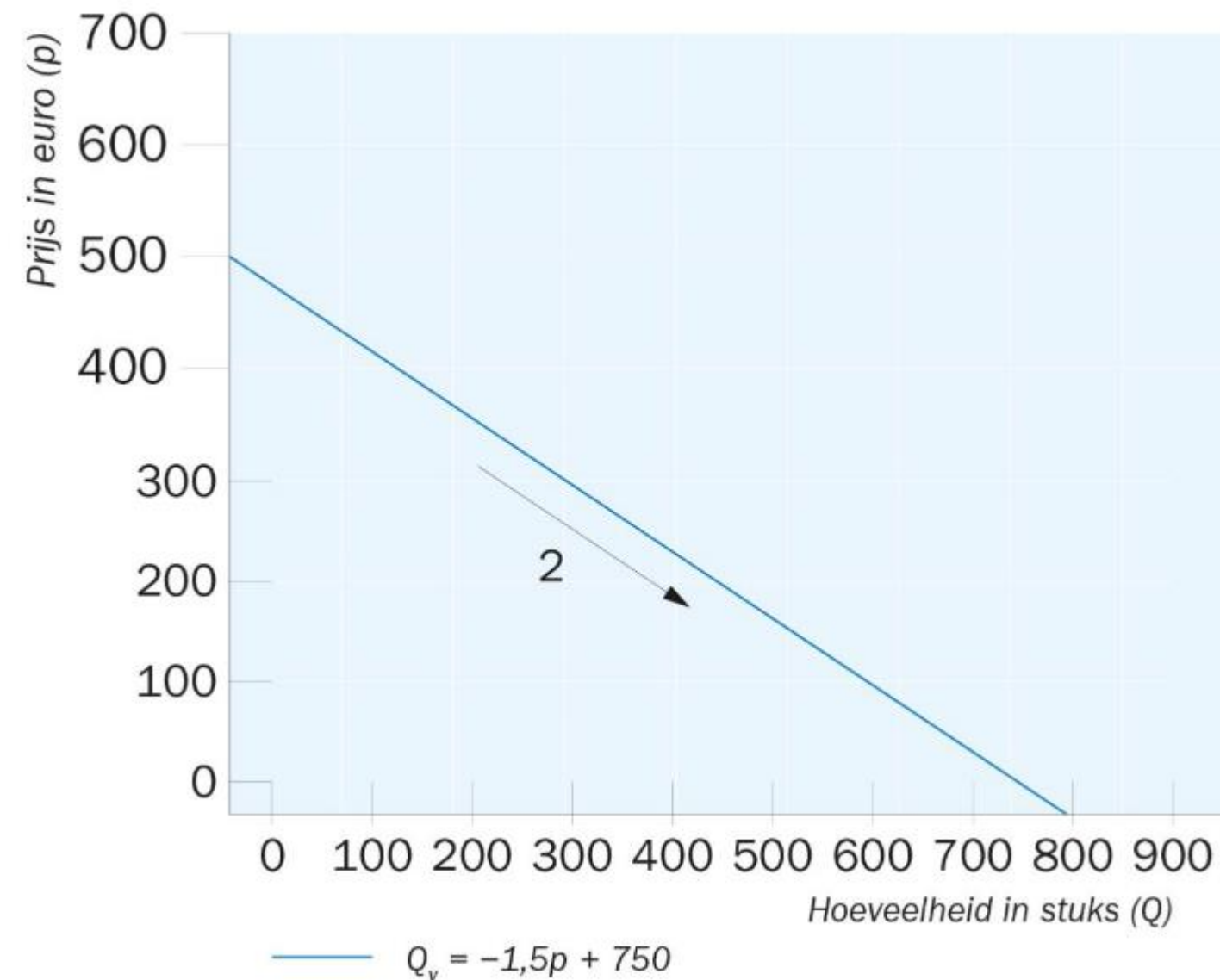

Verschuiving langs de vraaglijn:
Verandering langs de vraaglijn die wordt veroorzaakt door een prijsverandering van het product zelf.

1.2 De vraag verandert

Verschuiving op / langs de vraagcurve

Als de prijs daalt, neemt de gevraagd hoeveelheid toe

Verschuiving langs de vraaglijn:
Verandering langs de vraaglijn die wordt veroorzaakt door een prijsverandering van het product zelf.

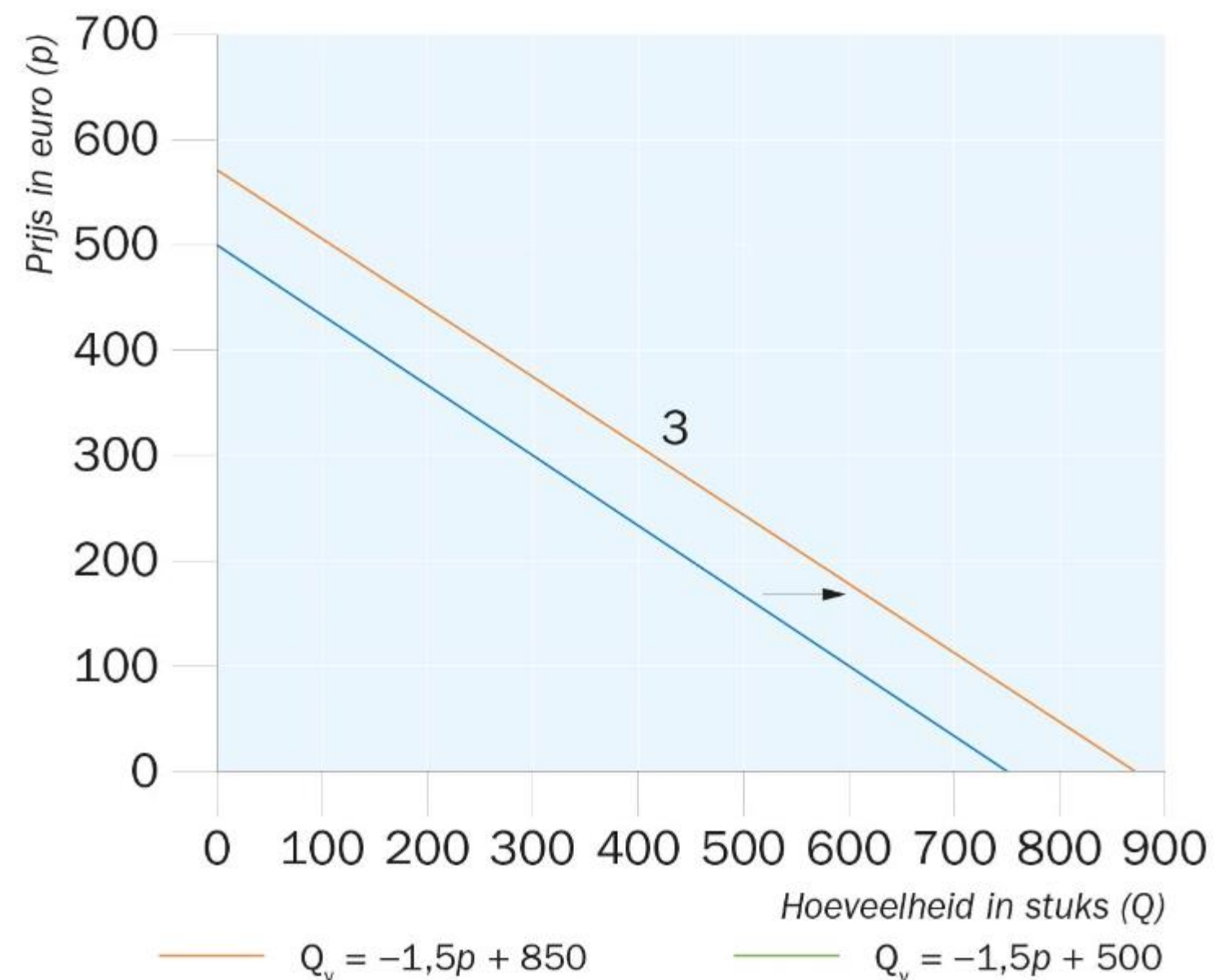
1.2 De vraag verandert

Verschuiving van de vraagcurve

Niet de prijs, maar een van de andere vraagfactor verandert

Voorbeeld

Inkomen van consumenten stijgt, vraag neemt toe

Verschuiving van de vraaglijn:

Verandering langs de vraaglijn die wordt veroorzaakt door overige vraagfactoren (behalve prijs).

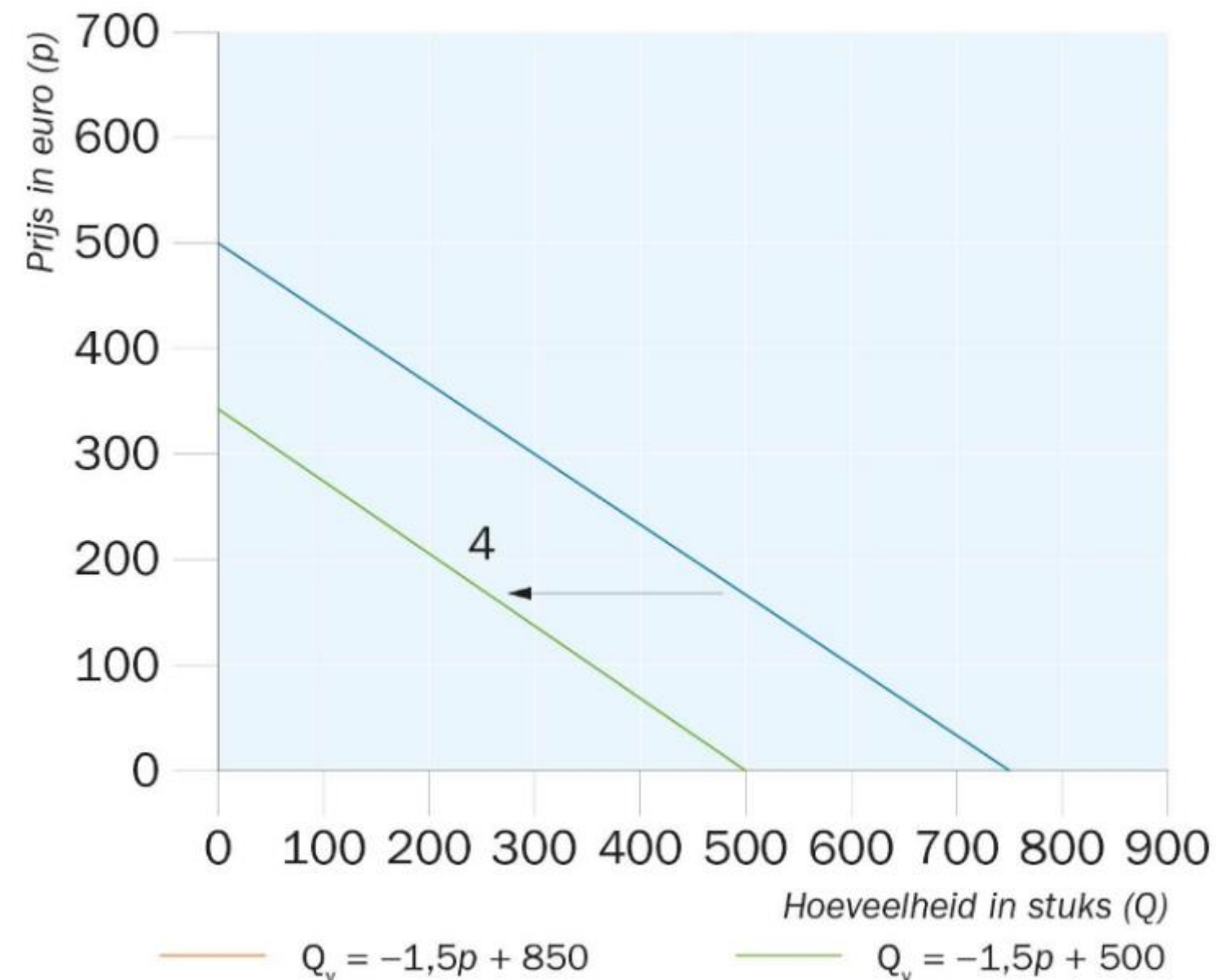
1.2 De vraag verandert

Verschuiving van de vraagcurve

Niet de prijs, maar een van de andere vraagfactor verandert

Voorbeeld

Inkomen van consumenten daalt, vraag neemt af

Verschuiving van de vraaglijn:

Verandering langs de vraaglijn die wordt veroorzaakt door overige vraagfactoren (behalve prijs).

1.3 De invloed van prijs

Er is (meestal) een negatief verband tussen de prijs (P) en de vraag (Q_v) naar een product:

Stijgt de prijs (P), dan daalt de vraag (Q_v)

Hoe sterk dit verband is kun je uitrekenen met de **prijselasticiteit**.

Prijselasticiteit van de vraag:

De mate waarin een relatieve prijsverandering zorgt voor een relatieve vraagverandering.

Formule

Prijselasticiteit van de vraag

$$\text{Prijselasticiteit van de vraag} = \frac{\text{verandering van de gevraagde hoeveelheid (\%)}}{\text{verandering van de prijs (\%)}}$$

1.3 De invloed van prijs

Hoe sterk reageert de vraag op een prijsverandering?

Dat hangt af van meerdere factoren:

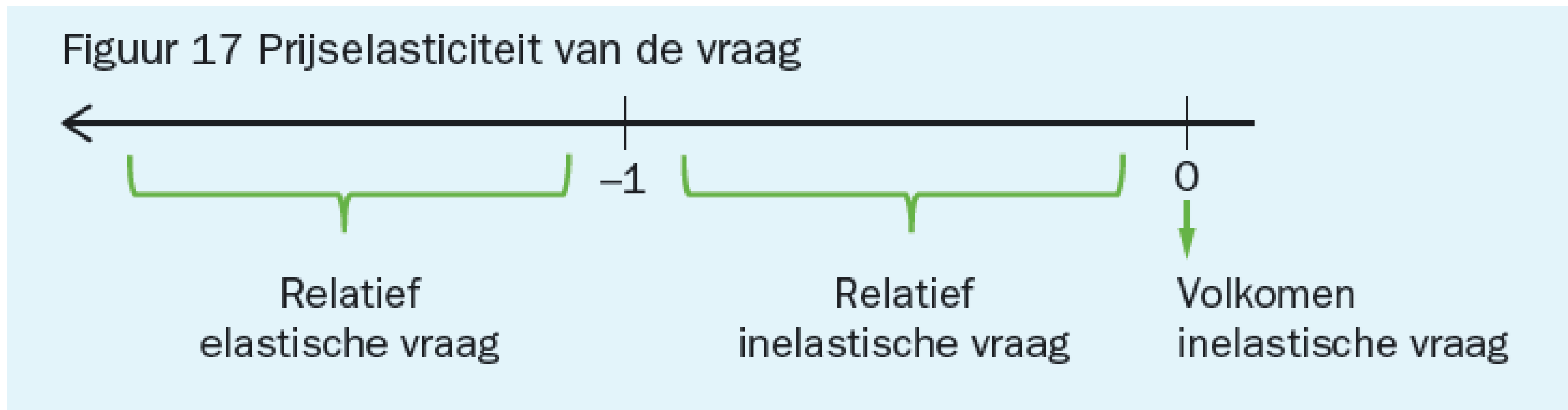
- Het bestaan van substituten
- Het soort goed (primair of secundair)
- De tijdsperiode (lange of korte termijn)

Tabel 12 Prijselasticiteit van de vraag

	Verandering in prijs en hoeveelheid	Waarde van elasticiteit
Elastische vraag	Gevraagde hoeveelheid reageert sterk op prijsverandering.	$E < -1$
Inelastische vraag	Gevraagde hoeveelheid reageert zwak op prijsverandering.	$-1 < E < 0$
Volkomen inelastische vraag	Gevraagde hoeveelheid reageert niet op prijsverandering.	$E = 0$

1.3 De invloed van prijs

Schematisch kun je dit zo weergeven:

Let op: het gaat altijd over relatieve (dus procentuele) veranderingen!

1.3 De invloed van prijs

Met behulp van de prijselasticiteit kun je ook voorspellen wat er met de omzet zal gebeuren bij prijsveranderingen:

Tabel 13 Prijselasticiteit van de vraag en omzetverandering

	Prijs stijgt	Prijs daalt
Elastische vraag	Omzet daalt (de vraag daalt sterker dan de prijs stijgt)	Omzet stijgt (de vraag stijgt sterker dan de prijs daalt)
Inelastische vraag	Omzet stijgt (de vraag daalt zwakker dan de prijs stijgt)	Omzet daalt (de vraag stijgt zwakker dan de prijs daalt)
Volkomen inelastische vraag	Omzet stijgt (de prijs stijgt en de vraag blijft gelijk)	Omzet daalt (de prijs daalt en de vraag blijft gelijk)

1.4 De invloed van inkomen

Net zoals bij de prijs, kun je ook het effect van een **inkomensverandering** op de vraag meten met behulp van een elasticiteit. Je hoeft dit niet te kunnen berekenen, maar wel kunnen uitleggen.

Inkomenselasticiteit van de vraag:

De mate waarin een relatieve inkomensverandering zorgt voor een relatieve vraagverandering.

1.4 De invloed van inkomen

Er kan zowel een positief als negatief verband bestaan tussen het inkomen en de vraag (Q_v) naar een product. Dit hangt af van het soort product.

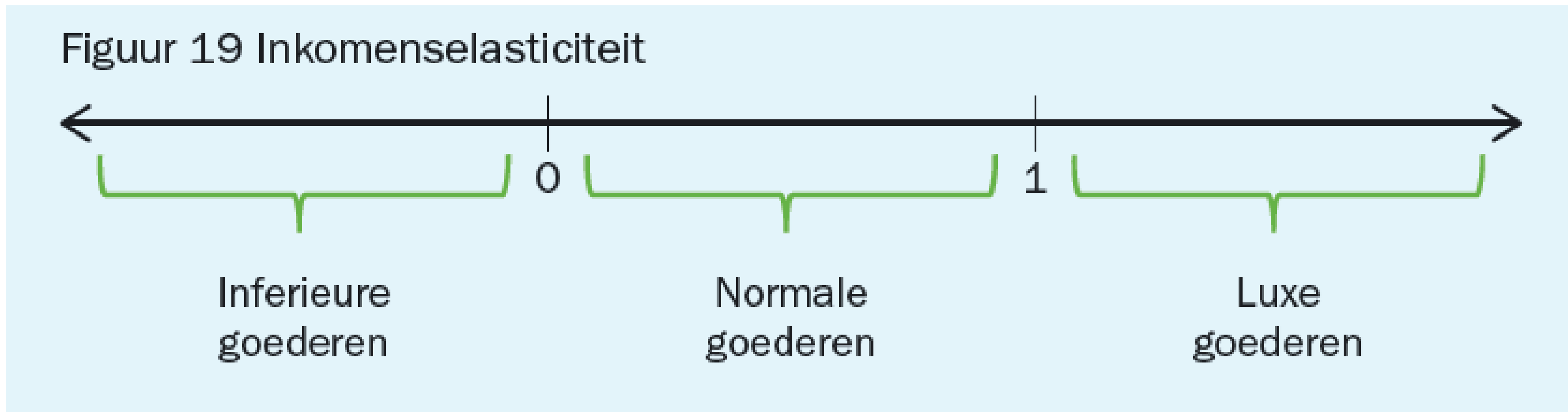
Inferieure goederen:
Goederen waarvan de vraag daalt als het inkomen stijgt en omgekeerd.

Tabel 14 Inkomenselasticiteit van de vraag

	Verandering inkomen en hoeveelheid	Waarde van de elasticiteit
Noodzakelijke goederen	Er is een positief verband tussen vraag en inkomen. De vraag reageert zwak op een inkomensverandering.	$0 < E < 1$
Luxe goederen	Er is een positief verband tussen vraag en inkomen. De vraag reageert sterk op een inkomensverandering.	$E > 1$
Inferieure goederen	De vraag stijgt als het inkomen daalt.	$E < 0$

1.4 De invloed van inkomen

Schematisch kun je dit zo weergeven:

Let op: de inkomenselasticiteit kan dus zowel positief als negatief zijn!

1.4 De invloed van inkomen

Ook al daalt je inkomen (drastisch), noodzakelijke goederen zoals eten zul je toch kopen.

Doordat deze goederen voorrang krijgen, zul je pas luxe goederen kopen als je inkomen een bepaalde grens heeft bereikt, het **drempelinkomen**.

Drempelinkomen:
Het inkomen dat je moet verdienen voordat je luxe artikelen gaat aanschaffen.